

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 120 Lei
Pe jumătate . . . . . 60 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos
Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 4 Lei a doua și a treia oră 2 Lei.

Cum n'ar trebui să fie.

Se întâmplă adeseori că sămânța bună găsește inimi zăvorâte.

Să luăm ca pildă un sat oarecare. Să-i zicem Valea largă. Bine. Iacă aici în Valea largă sunt oameni harnici. Harnici și silitori. De cum se cunoaște de ziua Luni dimineața și până în toaca de Sâmbătă seara, dacă rabdă Dumnezeu vremea frumoasă, Vălenarii sunt tot în brazdă. Stau îndoiți de spate, pe coasă sau pe sapă, de crezi că așa i-a zidit Dumnezeu crescuți de ferul luciu. Dau și se trudesesc în punerea sănătății. Mai ales este unu' Dan al Murășanului, porav peste măsură. Geme coasa în mâinile lui. Iar la dânsul la lucru om străin nu merge, că zice că-l spetește. Și mai sunt și alții ca acest Dan, sunt mulți. Dar cu toată hărnicia nemaipomenită a acestor oameni, tu om străin vei trece zădarnic prin Valea largă, că nu vei prea vedea urmele ei. Colo în margine de sat, spre pădure, o bisericuță zgulită, cu pereții de bârne, veche și strămtă. Când se trag clopotele Dumineca, la liturghie, se clatină turnulețul subțire ca o trestie bătută de vânt. Și în biserică varul cade de pe boltă pe masa altarului și pe capetele credincioșilor. Mai la o parte stă școala, o biată căsuță de pământ cu ferestrele cât pumnul, casă diecească pe vremuri. Prin coperișul ei de paie, bate vântul ca prin poieni, iar în școală Domnu' Grigore, dascălul, trebuie să steie tot cârlig la masă, căci altfel își sparge capul de grinzi. Inspectorul nici nu mai vrea să-o vadă, ci de doi ani de zile trimite întruna grele instanții pe la ministru să o măture de pe fața pământului.

Intrând mai adânc prin sat nu se schimbă povestea. Iată ograda lui Pavel Duma. Câteva grădele amărâte puse cruciș, se cheamă poartă. În ușa tinzii, doi purcei urduroși se bat cu 4 rațe, în o mare baltă de ciorofleacă. Pe lângă casa lui Pavel, școala dascălului Grigore dela biserică e palat. Trecând la hăizașuri, mai multă bucurie nu avem. O șură joasă, în care țin vrăbiile comitet, o armadie întreagă. Coperișu-i ca sita de cuiburile lor. Grajdul vitelor e un biet bordei de care nu te poți apropia. Crezi că de veacuri n'a mai fost rănit. O vacă legată la iesle nu știi dacă-i neagră de felul ei, ori s'a făcut brează de gunoiul de sub dânsa. Să ne uităm și peste gard în grădină? Ce să vedem aici, din cucute și din brusturi încolo? Pădure de lege. Mai ales în fundul grădinii. Vulpile cari fură câte-o găină, nu se mai ostenesc până la pădure; e fereală și umbră destulă în grădina lui Pavel. Iar copiii lui tot umblă cu câte un oușor la curte, la Domnu' Geza, după câte-o foaie de ceapă ori de aiu. În casă nu mai intrăm, că ne-am întrista prea tare. Iată ochiurile de fereastră, ca pânura de ne-

spălate. Lelea Vârvara s'ar cruci să-i spui, că se spală pe undeva și ferestrele.

Mai de mult aveau Vălenarii un popă bătrân, din legea veche cum se zice. Și părintele Isaia mergea dumineca la biserică și făcea sfânta liturghie, aducând pe nas ecteniile, cetea diacul Manea o căzanie, cu sfinți cari posteau prin deșerturi, apoi se trăgea de ieșit și oamenii nu mai vedeau pe popa Isaia până la săptămâna, decât doar aplecat și dânsul pe coarnele plugului. Părintele Isaia era un preot tare creștin, îndemna pe oameni din tot sufletul să nu se pizmuiască, să nu râvnească la bunul altuia, să fie posturile și să deie sărindare. Incolo cetea molitve și deslega de păcate, alte învățături și povețe nu putea da, că nu avea de unde. Dacă a murit dumnealui, Dumnezeu să-l odihnească, a trimis Blajul un popă tinăr în Valea-largă. Un popă înalt, frumos, cu ochii calzi, mari. Și cu'n pic de barbă neagră. Iar părintele Vasile Negrea a adus altă viață în Valea-largă.

S'a uitat împrejur prin sat și a început să predice în biserică. Predica frumos, cu căldură, ca un proroc. A început-o cu beția, apoi cu traiul nelegiuit, cu nechibzuiala, cu pizma; cu toate patimile unui sat. La început le plăcea Vălenarilor de popa Negrea. Se lăudau prin toate târgurile cu el. Dar dela o vreme, când au văzut, că nu o mai înceată cu învățăturile, cu îndemmurile, au început să nu mai deie pela biserică. „De ce să ne mai ducem, ziceau, să ne tot sfădească popa?” Iar bietul părinte Negrea vedea din zi în zi, cum sămânța aruncată cade pe pietrii. Și nu numai atât. După vre-o doi ani îi auziai pe Vălenari zicând: „Trebuie să ne scăpăm de popa ăsta tinăr. Și nu rodea sămânța în Valea-largă. Dacă a văzut asta părintele Negrea și dascălul Grigore au chemat într'o vară la adunare în sat o seamă de domni, în numele „Asociației”. Și-au venit profesori, advocați și doctori. Și care de care spunea mai frumos, de stau oamenii cu gurile căscate. Nici să fi coborât apostolii pe pământ. Se coteau oamenii după plecarea domnilor și ziceau: „Vezi mă Pavele, așa ar fi bine să facem noi”. Inșă Dumitru din deal și Gavril Căndea ridicau din umere: „Deh, domnii n'au alta de lucru făr' să spuie...”

Biserica din Gruu o duce azi-mâne vântul. Școala e tot așa cu streșina pe ochi și cu pereții seofâlciși. Popa Negrea a slăbit săracu de nu-l mai cunoști. E numai umbră. Așa de jalnic cetește Dumineca evanghelia, de crezi că tot îngroapă...!

A. Melin.

Serbările de 3/15 Maiu.

Ne mai despart abia câteva zile de marile serbări naționale cari se fac în zilele de 14 și 15 Maiu aici la Blaj, pe Câmpia Libertății. Pregătirile au și început de mult și e nădejde că serbările din acest an nu vor rămânea cu nimic mai prejos decât celea de până acum, ba le vor și întrece.

S'au chemat iarăș școli din toate unghiurile țării și două zile Blajul nostru bătrân va fi numai tinereță și viață înflorită. Au făgăduit că vor veni și mulți bărbați însemnați dintre conducătorii neamului nostru, ba și câțiva miniștri.

Joi în 14 Maiu vor fi întreceri de gimnastică între școlari și alte părăzi frumoase, iar puterea serbărilor va fi în ziua de Vineri, 15 Mai. Va veni pe atunci la Blaj și mult popor din întreg ținutul Blajului. Satele vor veni cu mic cu mare, tineretul cu lăutari și cu tot felul de datini frumoase de prin comune, arătate aievea: cară cu nuntași, secerători cu cunună de grâu, călăreți și alte asemenea. După vorbirile de pe Câmpia Libertății satele se vor aduna în piață, în fața mănăstirii și vor fi întreceri de jocuri naționale. Va fi multă mândreță de lume și minunată înfrățire de sate. Prilej de bucurie că nu mai sunt jandarmii cu pene de cocoș ai ungușorilor ca să ne rupă steagurile naționale și să ne înăbușă simțirile în pieturi, ca în vremurile de restriște.

Vor mai fi apoi concerte mari în sala de gimnastică și alte lucruri mărete.

Atâtea mari fapte naționale s'au dăpănat pe pământul acestui mititel oraș din inima Ardealului, încât cu drept cuvânt trebuie să aibă în fiecare an câte-o mare sărbătoare românească, spre înălțarea sufletelor și ținerea trează a simțirilor naționale.

Iată și programul oficial al serbărilor:

Joi, 14 Maiu 1925.

Ora 5-50 și 7-30. Primirea oaspeților în gara Blaj.

Ora 9—12. Concursuri de gimnastică.

Ora 15—18. Întreceri de oină și fotbal pe terenul de pe Câmpul Libertății.

Ora 18—19. Probă generală a exercițiilor gimnastice în piața I. M. Clain.

Ora 20—22. Concert pentru elevi în sala de gimnastică.

Vineri 15 Maiu.

Ora 8. Liturgia solemnă și Te Deum în catedrala Mitropoliei.

Ora 10. Conduc festiv la Câmpia Libertății.

Ora 10-30. Festival la „Piatra Libertății.”

Ora 12. Pelerinaj la mormintele tribunilor.

Ora 16—18. Producțiuni de gimnastică în piața I. M. Clain și publicarea rezultatului concursurilor de gimnastică.

Ora 20-30. Concert festiv în sala de gimnastică.

Grăunte sufletești.

Spiritul Sfânt ne ajută pe toți.

Nu este credincios ori necredincios în lumea aceasta, căruia să nu-i fi luminat mintea și să nu-i fi întărit voința Dumnezeu Spiritul Sfânt cel puțin odată în viață. Că apoi folositu-s'a ori ba de acest ajutor, e altă întrebare. Dacă Dumnezeu este asemenea păstorului celui bun, care lasă pe cele nouăzeci și nouă de oi în pustie și merge după cea pierdută până când o află; dacă El este lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume; dacă El vrea ca toți oamenii să se mântuiască și să vină la cunoștința adevărului, nici nu se poate altfel închipui. Chiar de aceea fiecare om a fost adumbrat cel puțin odată în viață de harul ajutător al lui Dumnezeu. Și aceasta a făcut-o Dumnezeu Spiritul Sfânt dela începutul lumii, dar mai mult a făcut-o începând cu cea dintâi zi de Rusali, când s'a pogorit în chip de limbi de foc asupra sfinților apostoli.

Bineînțeles că Spiritul Sfânt nu-și împărțește harul său tuturor oamenilor pe o formă, unuia dă cincisprezece talanți, altuia doi, iară altuia unul, fieștecărui după puterea lui. Jidovii au primit mai multe haruri decât păgânii, Precurata Vergură Maria mai multe decât oricare om din lume. Unora apoi le dă Spiritul Sfânt haruri speciale, așa de pildă sfântul Augustin s'a făcut creștin și unul dintre cei mai mari sfinți ai bisericii prin rugăciunile mamei sale, a sfintei Monica; Sfântul Pavel, care, a prigonit pe când se numea încă Saul biserica lui Dumnezeu, s'a întors la credința cea adevărată prin rugăciunile sfântului și întâiului mucenic Ștefan, în care el dădea mai tare cu pietri. Noi însă n'avem pentru ce ne supăra, chiar și dacă n'am fi primit har mai mult, pentru că zice sfânta Scriptură: „*Oricui i-s'a dat mult, mult se va cere dela el; și căruia s'a încredințat mult, mai mult vor pofti dela el*“ (Luca 12, 48).

Spiritul Sfânt apoi nu dă într-una haruri. Lucrarea sa se poate asemăna cu ploaia, care vine numai din când în când și odată mai puțină altădată mai multă. De aceea zice sfântul Pavel: „*Iată acum e vreme bineprimită, iată acum e ziua mântuirii*“ (II. Cor. 6, 2) și-n alt loc: „*Că este ceasul ca să ne deșteptăm noi din somn, căci mai aproape ne este nouă mântuirea acum, decât am crezut*“ (Rom. 13, 11). Astfel de ceasuri de mântuire sunt: postul mare, predica vreunui preot vestit sau alte prilejuri când omul s'ar putea întoarce dela păcatele sale, numai să vrea.

Putem însă câștiga har ajutător cât dorim prin facerea faptelor bune și prin primirea sfințelor sacramente. Zice adevărat sfânta Scriptură: „*Deci dacă voi fiind răi știți da lucruri bune fiilor voștri, cu cât mai vărtos Tatăl vostru cel din cer va da Spirit Sfânt acelor ce cer dela dânsul?*“ (Luca, 11, 13). Cele mai multe haruri se pot câștiga dela ceea ce este „plină de dar“, dela Precurata Vergură Maria. Cine e prieten cu dânsa câștigă tot ce vrea. Mult, foarte mult face apoi rugăciunea înaintea trupului și sângelui Domnului, adevărat înaintea sfintei Cuminecături, în biserică. „*Cereți și vi-se va da vouă; căutați și veți afla; bateți și vi-se va deschide*“ (Mat. 7, 7). Părintele Iuliu.

Școlile vechi dela Brașov

prăznuesc 75 ani dela înființare.

Celea mai vechi școli românești din Ardeal, ba din întreaga Românie, sunt, cele dela Blaj, cari s'au întemeiat înainte cu peste 170 de ani. Apoi, în Ardeal, au urmat cele dela Brașov (înțelegem școli mai înalte) cari împlinesc acum 75 ani de viață plină de roade binefăcătoare pentru neam.

O mulțime de băbați cu frumos nume în viața neamului nostru au învățat carte în vechiul gimnaz național dela Brașov. Școlarii și profesorii Brașovului, au fost totdeauna, ca și frații lor dela Blaj, aprigi pioneri ai simțirilor naționale românești. Și-au avut și ei năcazurile lor cu jandarmii statului unguresc, mai ales când încununau an de an mormântul lui Andrei Mureșianu cu steag treicolor. Și profesorii dela Brașov, pe lângă osteneala din școală dela masa de lecții, au făcut și dascălia mare a poporului românesc din Ardeal, dându-i cărți de seamă și gazete foarte bune. Ne gândim la cei cari scriau zi de zi săptămână de săptămână la vechea „Gazetă“ a Transilvaniei. Unii dintre dâșii au scris foarte mult și la numărul pentru popor al jurnalului brașovean.

La 27 și 28 Iunie se vor aduna la Brașov aproape toți școlarii cari au ieșit din vestitele școli și se mai află în viață, și vor sărbătorii vatra care le-a deschis cărările luminei. Va fi o sărbătoare într-adevăr frumoasă și înălțătoare de inimi.

De aici, din Blajul surorilor mai bătrâne, trimitem și noi prinosul nostru călduros la pragurile sfințite prin atâtea străduinți mărețe și zicem:

Cu Dumnezeu, tot înainte!

Un sămănător de cultură și de simțiri înălțătoare.

—Serbarea dela Cluj în onoarea d-lui Zaharie Bârsan.—

Duminecă în 3 Mai a fost sărbătorit la Cluj d-l Zaharie Bârsan care face teatru românesc de 25 ani. D-l Bârsan este azi directorul Teatrului Național din Cluj, însă orașele și orașelele Ardealului îl cunosc de mult, din vremurile de robie ungurească, când le colinda în cei mai frumoși ani ai tinereții sale, ducând pretutindeni frumuseța celui mai curat grai românesc și celea mai aprinse simțiri naționale.

Noi Românii din Ardeal n'am prea știut ce este *teatrul*, înainte de unire cu țara mamă. Teatrele jucate la noi până atunci au fost mai mult încercări întâmplătoare, făcute de tineretului mai răsărit, fără măiestria recerută, fără ceea ce se numește *artă*, care s'gduie, curățește și înalță. Înainte vreme, la noi se mergea la teatru, mai mult ca la comedie, unde se râdea de strămbături și de întorsături de cuvinte, de jidani, ori de țigani fricoși.

Teatru românesc adevărat d. Zaharie Bârsan ne-a făcut și ne-a învățat. Reprezentațiile sale erau adevărate sărbători naționale. Se adunau oamenii din ținuturi întregi ca să-le asculte. Cuvintele sale spuse pe scenele modeste, se văreau în inimi ca picurii de ploaie în pământul insetat de secetă. Privitorii plângeau de plăcere și se depărtau cu sufletele pline pe ani întregi.

Noi am fost școlari când venia d. Zaharie Bârsan la Blaj să joace teatru. Și ne amintim și acum de artistul cu ochii mari și cu graiul vrăjit, care ne fermeca cu versurile spuse și cu rolurile jucate.

„Lupta dela Revine“ din scrisoarea a treia a lui Eminescu, niciodată nu ne-a pătruns mai mult în viață ca atunci când ne-a spus-o

d. Zaharie Bârsan la Blaj. Și niciodată n'ave fost mai mândri că suntem Români ca atunci. Și acelaș lucru l-a făcut d. Bârsan apoi, deardul prin toate colțurile Ardealului. A fost cu adevărat cel mai cu drag ascultat dintre apostolii simțirilor românești. Cuvântul și jocul său erau mai puternice decât sute de gazete, ori de cuvântări naționale.

Vom înțelege deci că serbarea ce i-s'a făcut acum la Cluj încununază cu dreptate o viață foarte rodnică și foarte vrednică nu numai de recunoștința Clujului, ci a Ardealului întreg.

Căci a face teatru românesc în Ardeal, când te pândeau „solgăbiraiele“ la tot pasul „penele de cocoș“, era mare lucru! Și iară a face teatru, și a arăta oamenilor că a fi artist e mai mult — cer și pământ! — decât a fi comediant, era și mai mare...

Și d. Zaharie Bârsan le-a făcut pe amândouă. Cu câtă trudă și sbucium, nu se mai întreabă. D-sa a fost un erou și ca erou este sărbătorit astăzi în tot Ardealul.

Să trăiască la mulți ani!

Cum stă lumea și țara.

Serbarea zilei de 10 Mai.

Ziua neatârării se prăznuște azi în tot cuprinsul țării. M. S. Regele fiind încă bolnav serbarea dela București se va face în fața M. S. Reginei și a Alteței Sale Prințului moștenitor.

Pornirea dela Palatul Regal a M. S. Reginei împreună cu Părechea moștenitoare spre a fi de față la sf. liturghie se va anunța prin 101 de tunuri.

După slujba bisericească dela Mitropolie se va face parada militară (trecerea armatei) Tot timpul muzicile militare vor cânta în grădinile și piețele publice.

Prăznuirea zilei se va face în această zi în toate orașele și satele din țara întreagă. Se cuvine să prăznuim după vrednicie și cu toată cinstea care se cuvine amintirea întâiului rege al României și a vitejilor lui dorobanți cari au dăruit neatârarea țării.

Rușinea dela Sgurița.

La o întrunire a partidului țărănesc din Basarabia, în comuna Sgurița, înflăcăratul naționalist basarabean dl Pantelimon Halipa, deputat al partidului țărănesc și îngăduit să vorbească de rău politica și faptele guvernului liberal. Atunci un ofițer de jandarmi care era de față ca să grijească de ordine l-a muștrat rău pe deputatul țărănist și l-a amenințat că dacă mai atacă guvernul le împrăstie adunarea cu jandarmii.

Între fruntașul țărănist și între ofițerul de jandarmi s'a încins un schimb de vorbe care nu i-a fost pe plac locotenentului Popescu. Țărănosului ofițer i-a sărit țandăra și drept răspuns l-a palmuit pe fruntașul deputat basarabean.

De aci mare tulburare în partidul țărănesc și în întreaga Basarabia. Deputații țărăniști prin rostul dlui Ion Mihalache au declarat, că se retrag din Parlament și nu mai i-au parte la ședințele Parlamentului până când guvernul nu va șterge rușinea de pe obrazul vrednicului român care este dl Pantelimon Halipa.

Guvernul prin glasul sub secretarului de stat dela interne, dl George Tătărescu a făgăduit că va lua măsuri față de locotenentul de jandarmi îndatăce va ști cum

s'au petrecut lucrurile. Dacă ofițerul de jandarmi se va dovedi vinovat atunci va fi pedepsit.

Partidul național nu a fost mulțumit cu răspunsul guvernului. Conducătorii partidului național dñii N. Iorga și Iuliu Maniu au arătat nevinovăția fruntașului basarabean și au cerut guvernului să pedepsească fără amânare și fără cruțare pe ofițerul vinovat.

Insuș primul ministru dl Ion-Brătianu a trebuit să vină în Parlament ca să potolească furtuna. E adevărat, că a spus că ofițerul de jandarmi va fi pedepsit cu cea mai grea pedeapsă pentru fapta-i vinovată, dar în aceeași vreme a amenințat și pe fruntașii partidului țărănesc că nici ei nu vor fi oruțați.

Amenințările primului ministru va răspunde fruntașul basarabean, deputatul Constantin Stere. Cum se va desfășura această luptă a partidului țărănesc împotriva guvernului se va cunoaște abia în zilele următoare după săgețile de vorbe ce-și vor arunca unii altora în Parlament.

Partidul național va fi alături de partidul țărănesc în lupta ce va porni împotriva guvernului. Averagescanii nu au suflat nici o vorbă în apărarea deputatului Halipa, nu cumva să se supere guvernul. Era vorba chiar să se lege între averagescani și țărăniști o prelinie mai strânsă de împreună lucrare, în opoziție și chiar de împreună venire la guvern. Dar purtarea averagescanilor a nemulțumit adânc pe țărăniști. Comitetul de conducere al partidului țărănesc a trimis vorbă averagescanilor că purtarea lor i-a nemulțumit și rup orice legături de tovarășie.

Un ovreu ucigaș.

— Reinitz a fost judecat la temniță grea pe viață. — Și-l mai așteaptă două judecăți! —

Mare vâlvă a făcut în vremea din urmă procesul ovreului Iacob Reinitz, care a stat în fața tribunalului din Satu-Mare pentru omor împreună cu jaf. Peste 60 de martori au fost ascultați și erau de față la proces privitori și gazetari din 3 țări, din România, Ungaria și Cehoslovăcia. Și zile de rând cu mare încordare a fost așteptat sfârșitul acestei judecăți, care avea să constate vinovăția sau nevinovăția unui foarte isteț ovreu „uns cu toate unsorile“.

Cine-i Reinitz?

Un jidan bărbos de 45 ani, negustor de tot ce vrei, pe cari mulți oameni îl blastămă și-l ocărăsc pentru „trebșoarele“ pe cari le-a făcut de ani îndelungați. Pe mulți a „fript“ el și-a tras pe sfoară cu „afacerile“ lui, iar pe unii i-a și pocnit la mir și i-a trimis pe lumea cealaltă, bagseamă ca să se odihnească cât mai de grabă în „sânul lui Avram“, iar el să le fure bănișorii. Ciudat însă, că ovreul Reinitz lăcomea mai cu seamă chiar la frații de-ai lui în Talmud, făcând de minciună zicala care spune: „Corb la corb nu scoate ochii“. Ba Reinitz a scos și-a prea scos la jidani ca și dânsul, încât la Satu Mare, în fața judecății, chiar jidanii au fost cari i-au strigat: Tălharule! Uciagașule!

Negoțul în pădure...

Reinitz avea obiceiul destul de prevăzător, că încheia afaceri mai mult în păduri, la locuri ascunse, fără martori, unde își înșela cunoscuții, și, făgăduindu-le câștiguri nevisate, îi lovia în cap și apoi îi jefuia... Așa a înșelat și prin

luna Septemvrie 1923 pe hotelierul Gross Hermann din Careii Mari în pădurea dela Baia-Sprie, sub cuvânt că are să-i propună un „ghiseft“ minunat. Și, firește, l-a prostit să-și ia și bani mulți cu el, că un alt negustor de marfă neiertată, dar lăptoasă, așteaptă acolo în pădure să capete bani și să predea „marfa“. Gross cum să nu-i creadă unui jidan ca și el, și de unde să se gândească la vre-o primejdie? Doar jidov la jidov nu-i poate face rău, după legea Talmudului. Și hotelierul Gross din Careii s'a dus...

Iar că ce s'a întâmplat și cum s'au petrecut lucrurile acolo în pădure, nu știe nime decât copacii, cari n'au grai să spună, și Dumnezeu drăguțul! Alți martori n'au fost.

Fapt e, că peste vre-o două săptămâni apa de ploaie a scos la iveală de sub humă și frunze uscate un papuc! În papuc era picior de om mort și de picior era un trup... Și trupul era a lui Gross Herman din Careii mari, pe care zadar nu îl aștepta femeia să sosească acasă, de când plecase c'un jidov cu barba roșie!

S'a stabilit încă atunci, în 1923, că ovreul cu barbă roșie pe care nevasta lui Gross nu l-a văzut, dar a auzit din oameni, — a fost Reinitz!

Alte trebșoare, tot cu toporul.

Auzindu-se de întâmplarea cu hotelierul din Careii Mari au mai ieșit la iveală și alte grozăvii. În hotarul comunei Pișcolt tot din părțile acelea, un alt om ucis a fost scormonit din pământ de nește porci cari erau la pășune. Ucisul e — fiul lui Marcu Rozmarin, boltașul din Erded, căreia tot așa îi pierise urma ca și lui Gross Herman. Ba trecând vâlva și peste granițele țării, s'a aflat că omoruri de acest fel s'au făcut și în Slovacăia, ba și în Ungaria. Și continuându-se cercetările s'a găsit că jupănu' Reinitz umblase cu ghisefturile lui și prin acelea țări. De aceea l-au tot purtat jandarmii între baionete dintr'o țară într'alta, până când l-au înfățișat mai întâi la tribunalul din Satu-Mare, urmând ca Ungurii și Cehii să-l judece pe urmă. Că așa-i rânduiala între țări: ucigașii trebuie să fie judecați în fiecare țară unde au făcut omoruri.

Judecata din Satu-Mare.

După asemenea isprăvi, Reinitz a fost tras la răspundere de faptele lui mai întâi de judecătoria românească. Însă el s'a dovedit omul diavolului. S'a știut apăra așa de bine și de isteț că s'au uimit și judecătorii de atâta sânge rece. Aproape toți martorii citați i-au spus în față:

— Tu l-ai ucis pe hotelierul din Careii mari, Tălharule! — că de când fusese văzut el cu Gross, deatunci aceasta n'a mai dat nici un semn de viață.

Dar jupănu' Reinitz o ținea într'una:

— Sunt nevinovat! Dumnezeu știe!

Lângă mort s'a fost găsit însă un guler de cămașă de-a lui Reinitz, despre care n'a prea știut spune cum s'a putut prileji în pădurea blăstămată?

Jidovii lui au mărturisit mai greu în po-triva lui Reinitz. El a și fost judecat la temniță grea pe viață. Mai urmează acum să fie judecat pentru alte omoruri asemănătoare în Slovacăia și în Ungaria. Și se spune că acolo îi va merge și mai rău; va fi spânzurat.

Oricine are ceva de vândut ori de cumpărat, să publice în „Unirea Poporului“, prin ajutorul căreia s'au făcut și până acum mai multe târguri bune. Prețul de publicare se află în fruntea gazetei la partea dreaptă și este mai ieftin decât al tuturor gazetelor din țară. Bani se trimit înainte.

Știrile Săptămânii.

Indemnați pe vecini și cunoseuți, să aboneze și dânsii „Unirea Poporului“, foarte veche și cinstită, care scrie pe înțelesul poporului.

Adunări populare. Duminecă în 3 Maiu partidul național a ținut adunări populare în comunele Veza și Tiur din apropierea Blajului. La Veza adunarea s'a ținut înainte de prânz, au vorbit domnii: avocat Dr. Zaharie Boilă, profesor Inliu Mător, profesor Simeon Gizdavu, meseriaș Arcadie Ienășel și canonic Dr. Ioan Sâmpălean. La Tiur au vorbit domnii avocat Dr. Zaharie Boilă, meseriaș Arcadie Ienășel și canonic Dr. Ioan Sâmpălean.

În amândouă satele au fost de față aproape toți bărbații și foarte multe femei. După vorbiri s'a ales câte un comitet local al partidului național, care comitet va fi în strânsă legătură cu comitetul dela Blaj, care apoi iară are legăturile sale cu conducătorii dela București. În Duminecile și sărbătorile viitoare se vor ținea astfel de adunări în toate satele din circumscripția Blajului.

Oaspeți din Basarabia. Pe la sfârșitul acestei luni 30 de protopopi și membrii ai Consistorului bisericesc din eparhia Hotinului, vor veni să vadă Ardealul, în frunte cu episcopul Visarion Puiu. Înaltele fețe bisericești vor cerceta mai multe orașe și se vor opri și la Blaj, ca să vadă școlile noastre cele vechi și vestite și Câmpia Libertății. Scumpilor noștri frați basarabeni li-se vor face pretutindeni primiri frumoase.

Nou fel de puști. Până acuma pușca se încărca cu cartușe, din cari glonte era aruncat prin puterea pravului de pușcă. Un ofițer din Svedia a aflat un nou fel de pușcă, care nu va arunca glonte prin puterea pravului de pușcă ci prin puterea acidului carbonic, adică a unui fel de gaz, care se află în apele minerale. Acest acid carbonic se poate face să curgă și apoi se strânge așa de tare laolaltă încât încapă într'un loc foarte mic și are putere să arunce 8 mii de gloanțe dupăolaltă.

Căsătoria celor mai bogați oameni ai lumii. Feciorul miliardarului american Rockefeller s'a căsătorit cu fata miliardarului american Carnegie, și astfel cele mai mari averi ale lumii se vor întâlni în mâna acestor soți de căsătorie.

S'a otrăvit din greșală. Căpitanul Constantin Coandă a mers de sfintele Paști acasă la părinți în comuna Hinova din județul Mehedinți. El suferea de stomac și obișnuia să bea după fiecare mâncare bicarbonat de sodiu. Într'una din zile, având dureri mari, a voit să ia iarăși din acest leac, dar fără să știe a luat venin, clorat de potasă sau arsenic. Durerile au fost și mai mari. A mai luat deci încă pe atâta; îndată a început să vomeze sânge și până a venit medicul a murit.

Declarația de sfântă a surorii Terezia de pruncul Isus. Duminecă în 17 Maiu se va face la Roma de către Preafericitul Părinte Papa Piu al unsprezecelea declarația de sfântă a surorii Terezia de pruncul Isus, despre care s'a scris și la noi românii atâta. Va fi o sărbătoare mare, la care va lua parte mai multe zeci de mii de francezi și alte popoare din lumea întreagă.

Bolșevicii au prăbușit un tren din Cehoslovăcia în prăpastie. În ziua de 1 Maiu bolșevicii au desfăcut șinele din comuna Starogard (Cehoslovăcia) și așa că trenul când a trecut pe acolo s'a răsturnat și a căzut în prăpastie. Au murit 20 de călători, 18 sunt răniți.

Un lucru cuminte. Primarul orașului Timișoara, dl. Lucian Gheorghievici a trimis doi profesori în comunele din Banat cu rugărea să adune toate ariile și cântecele populare, precum și datinele și obiceiurile bănățene. Ce bine ar fi, dacă aceasta s'ar face în toată țara, acum, până mai e vreme, căci „pe unde trece drum de fier, toate cântecele pier“, dupăcum zice marele nostru poet Eminescu, și e pagubă să piară și să nu se adune.

Foc într-o biserică. În noaptea de 17—18 Aprilie un foc a izbucnit la biserică din comuna Măgura jud. Buzău. Credincioșii erau tocmai în biserică, pentru că se slujea prohodul Domnului. Când s'a băgat de seamă focul, credincioșii au început tăbărașcă spre esire și au călcat în picioare pe o mulțime de bătrâni, femei și copii. Două femei au fost chiar omorite. Focul a luat naștere dela luminările copiilor ce cântau prohodul.

Grindină mare. În orașul Ibașfalău și în satele dimprejur s'a deslănțuit Marți în 28 Aprilie o furtună groaznică, cu fulgere, trăsnete și grindină de mărimea nucilor. Furtuna a ținut o jumătate de ceas și a pricinuit stricăciuni foarte mari pomilor, sămănăturilor și viilor.

Cunoștințe folositoare.

Cum se îngrășă porcii mai iute ca de obicei. Se ia cam o mână de aluat de pâine (cu de care coc femeile pâinea prin sate) și se lungeste într'un vas cu apă caldă, în care se amestecă bine cartofi zdrobiți (crumpene, baraboi). Această frământătură se lasă să dospescă o zi și o noapte (24 de ceasuri). Pe urmă, de câteori hrănim porcii puși la îngrășătoare, le amestecăm în mâncare câte-o mână de dospitură de cartofi, din aluatul făcut precum se arată mai sus. Hrăniți în felul acesta porcii se îngrășă în trei luni ca în șase.

Unsoare ieftină pentru osii. Nu ne gândim la osiile vagoanelor, că acelea, durere, se ung cu... banenote, ci ne gândim la carăle de muncă cinstită a plugarilor. În toilul muncilor economice carăle sătenilor au multă hozăială și ele mai trebuesc și unse, ca să mai ușurăm celea vitute și să cruțăm și ferăria osiilor. La unsoare ieftină pentru unsul earălor se poate ajunge în felul următor:

Topim laolaltă într'un vas potrivit toate grăsimile netrebnice pe cari le găsim prin cămară ori prin pod și dupăce le-am topit le strecurăm prin vre-o sătă rea. În această topitură punem nește ulei, rămășițe din postul mare, sau ulei de rapiță, ori ulei de mașini, și amestecăm și un pachet de praf de piatră lucie (federveis) de care se găsește cu 2—3 lei la prăvălii în oraș, ori la cismari. Amestecătura să ne dea o materie curgătoare și vâscoasă. Unsoarea astfel căpătată e foarte bună, nu se topește vara și nici nu picură de pe osii. Păstrată într'un fund de oală veche, o avem la îndemână oricând. Și nu trebuie să ne mai măzgălim cu dohotul puturos dela prăvălii.

Leac bun pentru viței. Primăvara viței se bolnăvesc adeseori de cufureală, care-i răiește și uneori îi chiar prăpădește. Leac bun în potrivă acestei boale este scoarța de lemn de sânger (stânger), de care se tămăduiesc repede și fără urmări. Belim coajă de sânger cu mazăgă și fierbem o mână bună într'un litru de apă (fierul să fie 10—15 minute). Zeama se trece prin strecurătoare și se dă vițelului călduță de 3 ori la zi, câte 2 deciltri. Tămăduirea se face repede și leacul e la îndemână oricui. Și nici nu costă bani.

Cum se poate păstra carnea de galițe. Pe vreme călduroasă orice fel de carne se strică ușor și capătă miros. La orașe, pentru păstrarea cărnurilor se întrebuințează ghița. La sate n'avem însă ghiță la îndemână. Și uneori tare i-se simte lipsa. Putem să ne ajutăm însă și

fără ghiță când avem de păstrat carnea de galițe. Iată cum: Galițele pe cari vrem să le tăiem și să le trimitem tăiate undeva prin poștă, cam cu 12 ore înainte de tăiere nu le lăsăm să apuce la mâncare. Dupăce le tăiem, scoatem dintr'ânsele măruntaiele (majele) și le curățim cum e datina. Le umplem apoi în locul măruntaielor cu bucățele de cărbuni proaspeți. Cărbunii feresc carnea de stricăciune și ea poate merge mai multe zile prin poștă fără să prindă miros, sau poate fi păstrată pentru trebuințele casei la loc răcoros.

Poșta pazetei.

Iuliu Truția, Ciucea. Abonamentul ajunge până la 15 Ianuarie. Foaia vă merge.
Ioan Bora, Petros. Am primit 240 Lei.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

Concurs.

Parohia greco-catolică română din *Petroșani* jud. Hunedoara — publică concurs la *postul de cantor*. — Ocerile sunt a se înainta la adresa oficiului parohial până la 31 Mai 1925. — Reflectanții vor anexa la cerere și atestatul de serviciu eliberat de oficiul parohial respectiv. — Condițiile de angajare avantajoase.

Petroșeni la 26 Aprilie 1925.

(48) 2—3

Oficiul parohial.

Tusa, durerea de gât și răgușala

au un leac cu efect sigur de o compoziție modernă, bun la gust și ieftin:

SIROMALT

Cuprinde nu numai leac împotriva tusei, a răgușelii etc., ci și un extract de malt deosebit de hrănitor, prin ceace întrece toate medicamentele de acest fel.

Se găsește în toate farmaciile.

3—4 (37)

(23) 3—5

Frați săteni, țineți minte, gazeta voastră e „Unirea Poporului“

Tipografia Seminarului teologic greco-catolic Blaj.

Pentru economi

Prăvălia noastră a primit de curând un mare transport de marfă nouă, proaspătă din celea mai bune fabrici:

Fere de plug, Capete de plug, Așauă, Lopeți, Sape, Furci de fier, Greble de grădină, Rafuri, Cercuri de buti, Sârmă împletită, Sârmă spinosă Tement Ghips Trestie de ștuatură

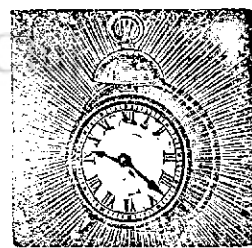
Și tot felul de unelte pentru economie cu prețuri scăzute se pot cumpăra mai bine decât oriunde la

[34] 7—?

Henrich et Comp, prăvălie de fier
B L A J, Strada Regina Maria
TELEFON: Nr. 14.

M. FRIEDMANN

ceasornicar și juvaer în BLAJ
Strada Timotei Cipariu.

Se găsesc tot felul de oroloage atât de busunar cât și de părete. Face și reparații de orice fel.

Prețuri reduse.

Cumpăr aurituri și argintării.

24 10—P

Pânzeturi pentru costume naționale, sârmă, arniciuri și lână, mare asortiment la magazinul

Ștefan Nyerges, Blaj.

Tot aici se află în depozit stoffe de lână pentru uniforme la fete și băieți, pecum și pentru alte haine.

Delenuri, crepoane, eporgiuri, zefiruri și altele.

Articole cosmetice, apă de Colonia, săpunuri fine de față, parfumuri și altele.

La secția cu coloniale:

Bomboane, ciocolată, cadouri de sărbători!

Fructe sudice.

PREȚURI CONVENABILE, SERVICIU PROMPT.

(3) 83—52